

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	— fill.	— fill.	— fill.
Egy évre . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 18 kor.	— fill.
Fél évre . . . 6	— fill.	Fél évre . . . 12	— fill.
Negyed évre . . . 2	50	Negyed évre . . . 4	—
Egy óra . . . 1	—	Egy óra . . . 1	70
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

## Kormánypárti tábor a nemzeti jogokért.

(A debreczeni kormánypárt határozata.)

A nemzeti akarat és igazság részekre tördeli a kormánypárti kínai falat. Az idegen, osztrák mandzsu császárság honi mandarinjai kényszerítve áldozatul hozni a nemzetünket fojtogató osztrák kéz fonta czopfjainak némely részleteit, noha még ma sem jutottak odáig, hogy az egész 1867-es czopfot az osztrák arcába dobják. A sógorok kössék fel rá magukat, ha már minket nem sikerült vele megfojtani, mert magyar ezután más igazabb, elsőbb jogot nem ösmerni, mint a melyeken a nemzet függetlensége, önállósága alapul.

Sajnos még nem jutottak idáig mandarinjaink; de már fent a fővárosban, mint lent a széles vidéken nyílt szavak hallatszanak az osztrák által bitorolt nemzeti jogok mellett ezen táborból is, melynek részéről idáig leginkább a nemzeti jogok, vér és vagyon bűnös, nemzetrontó elalkuvását és herdálását szoktuk meg és átkoztuk volt.

Mi ezt is örömmel vesszük jegyzésbe. Az első lépést követni fogja a második. Mignem az osztrák czopfot végleg elvetik a bécsi mandzsu császárság honi mandarinjai is, kikben a magyar vér ujéletre pezsdül és a mit eddig

elvakultan mellőztek, a nemzeti önállóság, függetlenség seregébe állanak ők is, és a mik hajdanta voltunk, urak leszünk a magunk poráján, nem pedig, mint manap, ország-világ által megvetett, lenézett osztrák mandzsu császár hatalmi robotosok, ringyerköngyök.

Irjuk pedig ezen reménykedő sorainkat azon alkalomból, hogy a debreczeni kormánypárt tegnap tartott gyűlésén egyhangú határozatot hozott a nemzetnek a hadseregét illető jogai és követeléseivel. Ő, miként új liberálisok egyértelműleg hozták ezen határozatot, mely az ébredés jelének mutatkozik és melynek végrehajtásával, az országgyűlési „szabadelvű párt-hoz“ (talán inkább kormánypárthoz?) és az ország összes szabadelvű-pártjainhoz, való megküldésével, a párt vezető tagjaiból bizottságot is küldtek ki és biztak meg. E bizottság tagjai Szabó Kálmán elnöklése mellett Lengyel Imre Komlóssy Dezső, dr. Körösi Kálmán párttagok,

A debreczeni kormánypárt ezen határozata így hangzik:

### Határozat

a debreczeni szabadelvűpárt 1903. július 28-án tartott pártgyűléséből.

A debreczeni szabadelvűpárt gyűlése egyhangúlag s lelkesedéssel hozott határozattal kimondja, hogy

A közöshadseregére vonatkozó nemzeti követelések mellett nyílt és határozott állást foglal s szükségesnek tartja, hogy a magyar állam önállósága és az 1867-ik 12-ik t. cz. ben alapelvül felállított paritás a közös hadseregben is teljes érvényre jusson, e célból a közös hadsereg Magyarország kiegészített részében, vagyis a törvény szavaival élve a magyar hadseregben, mint az egész hadsereg kiegészítő részében (1867-ik 12. t. c. 11. §.)

1. magyar zászló, magyar czimer és a magyar közjognak megfelelő jelvények alkalmaztassanak.

2. a viszonyoknak megfelelő és előre megállapítandó határidő alatt a szolgálati és vezényleti nyelv fokozatosan magyarrá tétessék,

3. a magyar származású tisztek Ő Felsége ide vonatkozó 1868-iki rendeletének végrehajtásával a magyarországi ezredekbe áthelyeztessenek,

4. az országban magasabb katonai nevelő intézetek is állíttassanak, az összes magyarországi katonai nevelő intézetekben a tiszti nevelés magyar legyen,

5. a katonai büntető perrendtartás a modern jogelvek alapján reformáltassék, a magyarországi ezredekben magyar tárgyalási nyelv alkalmazásával.

A debreczeni szabadelvűpárt e követeléseket a nemzet eleitől fogva létezett és elidegeníthetlen jogaiából eredőknek tekinti, ezek megvalósítására, illetve a magyar szolgálati és vezényleti nyelv fokozatos behozatalának megkezdésére az időt elérkezettnek látja, megvan győződve arról, hogy az 1867-ik 12. t. c. végrehajtását célzó ezen reformok a közös hadseregnek az említett törvényben szabályozott közjogi helyzetét nem érintik, a hadsereg harczraképességét

## Margaréták.

I.

Hogyha te szeretnél, ragyogó sugárba  
Öltözne a szívem beborult világa.  
Sirba veszett álmok újra ébrednének —  
Hogyha te szeretnél,  
Még a csillagok is róluuk beszélne . . .

Hogyha te szeretnél, ezer édes dalban  
Hozzad szállna lelkem minden esthajnalban,  
Örök boldogságról suttogna füledbe —  
Hogyha te szeretnél,  
Széles e világ csak minket irigyelne! . . .

II.

Odakünn az erdőn megzsendül az élet,  
Halovány zöld színét felölti a táj,  
Boldog ifju párok hallgatagon járnak  
Fölöttük az ágon dalol a madár . . .

A tünde reménység jó ragyogó szárnyon,  
Zörgeti a koldus rozzant ajtaját.  
Egyedül engem hágy epedni utánad  
S kaczagva kiáltja: Szenvedj csak tovább!

Gulyás József.

## Barangolások.

(Tiszán innét — túl a Tiszán.)

I.

A dicsőség koszorúza egrihegyhátat sokszor elnéztem, mikor nyári alkonyatok táján a hanyatló nap piros sugár csóvákat dobált a távoli hegyvidék fölé. Jó magam pedig ott hasaltam a gyepen, virágoktól tarka tarlószeleken, kukoricza táblák mellett, a réti határdombon . . . És az ártatlan, suta süldő nyulacsókák felőlem ugyan ugrándozhattak. Az én puskám csöve felől biztos volt a nyomorult füvék élete, a naplemente inkább érdekelt. Az esti szél suttogása nekem mesét mondott a magyar földről, a magyar fajról . . . Valahonnét a bükkös erdő lombjairól repdes a mi rónáinkra ez a szél, mely a közbeeső ligetekről, réti pázsitról, falusi házak kis kertjéből illatot csókol fel. Játszi szárnyát a kanyarogva folydogáló Tiszában is megmerengeti. Azért olyan illatos, azért olyan hives az esti szél fuvalma . . . Nyuszikák játszadozhattok. Pókocska, te is bátran szöheted a hálót pus-

kám csövére. Inkább nótát szeretnék írni, üzenetbe foglalni — valahová . . .

\*

A tiszapolgári határral kezdődőleg az egri káptalannak hatalmas terjedelmű, változatos területű birtoka következik . . . Igazi kiskirályság. Az ártatlan nyullesi ábrándok irosgatása helyett — ma még különben is tilos lévén a nyulvadászlat, ide tekintünk el, mintahogy a múlt hetekben ide is tekintettem.

A veteményes táblák dus rengetege ez, buja kaszálók, szikvirágos legelők, vadbuvó helynek alkalmas cserjés pagonyok és községeknek illő tanyaságok élénkitik ezt a vármegyékre terjedő birtokot, melyen sok ezernyi és ezernyi munkás magyar keresi és találja meg magának, családjának mindennapi áldott kenyerét. A jól végzett munka után pedig elégedett emberek nótájától hangzik a pusztá.

\*

Halad a kocsí a dülőuton. A kövérségtől meghajlik a gazdag vetés. Vigan, üdén lengeti pántlikás levelét a bokrétás fejű kukoricza . . . Ekkoriban borongtak az

emelik, a magyar nemzet és a hadsereg közötti érzelmi összeforradást eredményezik, a Magyarország és Ausztria között az 1867. 12. t. c. által létesített államjogi kapcsolat megerősítésére vezetnek, az ezen kapcsolatban is fenntartott állami önállóságnak biztosítékául szolgálnak és elősegítik, hogy a 67-iki közjogi alapon a nemzetünk egy nagy történeti multtal és teljes önállósággal bíró nemzet önértetének és jogos igényeinek megfelelő arányok fejlődhessék.

A debreczeni szabadelvűpárt szükségét látja annak, hogy az ország szabadelvűpártja a fent elsorolt reformok mellett való nyílt és határozott állásfoglalás által ezeket a nemzet osztatlan egészének követelésevé emelvén, a mai bonyolult politikai helyzet parlamentáris megoldásához hozzájáruljon. Ily célból a debreczeni szabadelvűpárt az ország választókerületeiben szervezett szabadelvűpártokat e határozat áttételével megkeresi — s e határozathoz való csatlakozásra felkéri.

## Az állam mostoha gyermekei.

(Az elnyomott és kijátszott vármegyékről.)

A közigazgatás nagytekintélyű korifeusai szüntelen az általános államosításról beszélnek, mióta Szapáry az ő politikai végrendeletét ama bizonyos két szakaszban letéteményezte. Hosszu évek teltek el azóta, a kormányok jöttek-mentek, de egyik sem volt olyan hosszú életű, hogy a végrendelet végrehajthatta volna. Széll Kálmán volt az egyedüli, aki a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényvel megkezdte a nagy munkát.

De ha nem is emelkedett még törvényerőre a közigazgatás államosítása, elmondhatjuk, hogy azért nagyon is benne vagyunk az államosításban. Majdnem bizton állíthatjuk, hogy ha az eddigi uton haladnak a kormányok, két évtized alatt tisztán körrendeletekből és végrehajtási utasításokból összehívódik az államosított közigazgatás. Mert

esős napok. A fekete földben nehézkesen ragadozott a kerék . . . Az égalj derülésére lestek mindenhol a gazdaemberek. Az aratók már kifenték, kikalapácsolták az aratáshoz a kaszát . . . Itten még szoktak aratási ünnepet is tartani. A tisztiházak tornáczán, az újabb takarásig függ a takarók által ügyesen font kalászkoszoru. A becsületes és hálás magyar földmunkásnak ez a borostyán koszoruja.

\*

De ime a lombos fák közül már fehérlik a terjedelmes káptalani tanya, a Boroczkás nevezetű nagy majorság, hol minden ízében magyar, kitünőségéről ösmert, képzett fiatal gazdász, a szőke Németh Pál (Palya!) intézi a nagy gazdaságnak ezer csinját—binját . . . Mig a tanyába, mig a tisztiházhoz felérünk, legelön döcög át a kocsis. Jókiállítású számadó könyökök a botvégről a juhnyáj mellett . . . A kondás virágos szüréről, piros arczáról is az látszik, nem csufolja a gazdát . . . A régiebb jobb időben, a régi jó földesuraknál fordultak elő ilyen elégedett, erős alakok, a mikor még nem volt divatba a kenderhám és az uraságtól levetett városi rongyok . . .

Megérkeztünk. Karoly sógor tudja már itt a járást. Forgolódott másszor is ebben a barátságos, csinos, kényelmes kiállítású uri lakban . . . Az üveges tornáczról már jön is elének a fiatal házigazda, ki férfias, nyílt megjelenésével rokonszenves példány-

ugyan melyik vármegyei úgy az, amibe az államnak nincs beleszólása? Nagyon jól tudjuk, hogy a községi autonomia csak fogalom. A kormányok rendelkezési és felügyeleti joga határtalan. A kormány közgyűlési határozatokat semmisíthet meg, sőt utasíthatja a törvényhatóságokat, hogy valamely kérdésben az ő általa kiszabot utat keressék. Szóval a törvényhatóságok a kormány gondnoksága alatt állanak és önrendelkezési joguk megkötött, illuzorius. A rendelkezési jog az egyes miniszteriumokban a végrehajtási utasítás betartására irányul s emiatt maga a törvény akarata másodrangu kérdés lesz. Ennek a következtése aztán az a borzasztó és igazán türethetetlen állapot, hogy ha a végrehajtási utasítást be nem tartják, mert igen gyakran a vidék viszonyai szerint nem lehet, a miniszter nevében neki áll egy miniszteri tanácsos gyakran osztálytanácsos, s néha még titkár is és egy goromba leiratban a vármegyét, a közigazgatási bizottságot, leggyakrabban pedig azt a szerencsétlen alispánt, ki a végrehajtási utasítás abszolút intézkedéseit nem alkalmazta, vagy nem alkalmazhatta, kiméltlenül lehordja.

És ugyan nézzük meddig terjed a vármegyék önrendelkezési joga? És hogyan értelmezi az állam az ellenőrzési jogot. Ma már úgy vagyunk, hogy elkezdve a főorvostól le az utolsó díjok kinevezéséig, látszólag minden a főispán kezébe van összpontosítva, de ez az összpontosítás sajnos, a miniszteriumokban gyökerezik, azok utasítása nélkül nincs kinevezés; vagyis a vármegyéknek megadják a közigazgatási szükségletekre kívánt összeget, de annak nagyobb része csak azok javadalmazására fordítható, akiket ott fenn szemelnek ki. Mert a dotáció zaeszkójának csücskén ez áll: „adok ugyan valamit, de abból a valamiből is én rendelkezem.” Ez nem ellenőrzési jog, ez alkotmányos mezbe bujtatott önkény és ha valami lehet, ami az ellentállást kivívja s a megtorlásra okot keres ez mindenestre az elsők közé tartozik. A vármegyéknek megadják azt a bizonyos összeget, miből koldusmódra tengődnek, de a vármegyéknek

képe azoknak a magyar gazdatiszteknek, kikről az én kedves magyar író, a faji értéke szerint kellőleg talán nem is méltányolt néhai jó Vas Gerebenem oly sok kedves, magyaros írást irt össze.

Bemutatkozás, kézszorítás és már . . . itthon vagyunk. A gazdauram történeteket töltött — ebben az esős időben . . . Ezen a pusztán még kerül tuzok is. — De nem mintha az esős idő untatná Németh Palit! Dehogya. Hisz fiatal, kedves menyecske van a háznál . . . És a rövid időn belül talált izletes vacsora bizonyította, hogy a váratlan vendégek nem hozták zavarba a kedves kis magyar asszonykát.

Mi, kuruczfajta férfi nép, késő éjszakaiig tanakodtunk szép hazánk sorsán, a pompás „egri fehér” mellett, Manap ugyanis már a fehér bora is kitünő Egernek. Bezzeg szép hazánk a multja dicső. Jelenje a züllésnek melegágya. De mégsem félnek a jövőjétől, ha egy sereg ilyen Németh Pál féle, lelkes, dolgos, önértetes, megbízható komoly magyarunk volna . . . Azonban az ilyeneket keresni kell. Nem állanak hivalkodva a piacra. Pedig ma a lármás, szájas piaci pórtulajdonságoknak, izléstelenségnek, durva kapaszkodóknak áll az országos vásár . . . Sülyedt közéletünk hitvány szájkőitől megundorodva, jól esett nekem kint a pusztai lakban „egy” igazi magyar emberrel parolázni.

Szabad Hajdu.

nincs joguk, hogy azt a koldus-krajczárt felsőbb jóváhagyás nélkül odafordíthassák, ahol arra szükség van. Bizonyára ez nem ellenőrzés, hanem rendelkezés. És ez némileg még érthető akkor, midőn azt a csekély pénzt, habár a miénkből is, az állampenzár adja; de nem érthető az, ha a vármegyék magánvagyonára lidérczként ránehezedik valamelyik tudós központi mufti keze, hogy abból még azokat a költségeket se fedezhesse, melyek a fenntartásra és jövedelmeztetésre szükségesek, míg a nyomorult vármegye arról almot se látson, hogy reprezentacionális költségekre valamit aldozhasson.

Szóval ezeket a végrehajtási utasításokat ki kell selejtezni és egészségesebb rendszert teremteni. A belügyminiszternek vigyaznia kell a rendelkezési jog határait, mert ha az eddigi rendszer továbbra is fennmarad, a vármegyék jogos ellenállását idézi elő. Már pedig 63 vármegye nagy hatalom, amire a kormányoknak is szükségük van.

## Délutáni levél.

(A bileki vértanukról.)

Magam is voltam katona. Magam is győtrődtem a megcsontosodott katonai ösbutaság és durvaság nyomásaitól, mely a zsoldos seregek hagyományos elveiből, erkölcséből burjánzott fel. És milyen elvek, milyen erkölcsök ezek! A Caraffák, a Haynauk hóhérszerepeihez méltók. És ezen idegen lelkű pribékeknek a magyar nemzet százezer és százezer virága van oda dobva kény és kedvre. De élnek is az alkalommal. A kaszárnyák kapuján belől, a sasos lobogók alatt ma is tisztességekben részesül, a nemzet vagyonából kövéredik, hetvenkedik, zsarnokosodik és hóhéroskodik sok oly vadállat, mely cselekedetei miatt a szürke polgárvilágban bizonyosan a fegyencz kenyeren végezné életét.

Az utmentén kidőlt nyavalyások, a szalmazsákos kórágyon haldoklók sárgult, majd véres árnyék alakjai tünekednek elém, ha visszagondolok rá, hogy magam is voltam katona. Hisz a durva, buta parancsnok a legjobb érzésű, a leggyöngédebb tisztet, altisztet is behajszolja, kényszeríti a kegyetlenkedésre, a névtelen közkatónának kinzására, kiket az öregebb bakáktól kezdve felfelé az aranygalléros urakig többé-kevésbé hajszol, gyötör mindenik.

A magyar kormányok, a magyar kormánypartok gyalázatos lelkellenesége és önzése okozta, hogy véreinknek kinzása eleddig kény-kedv szerint történhetett. Mert ezek a kegylesi elvetemedettek mindenféle tisztességtelen és erőszakos eszközök felhasználásával megtöltvén a képviselőház többségének padjait, a legelső bécsi utasításra, rongy polvaként szórták, ontották a magyar nemzet vagyonát, a magyar nemzet vérének annak a hadseregnek, mely irtásunkra közszerűli fegyverét, melyben

sem nyelvünknek, sem zászlónknak, sem alkotmányunknak, sem fiainknak nincs becsülete, nincs kimélete, mert vadidegen hozzánk, miként a Caraffák, a Haynauk véres, kormos kezű leányai voltak.

Hát kerül még olyan buta, vagy gonosz magyar, kizektől jót vár? ... Ha kerül, a bileki kegyetlen gyakorlaton kivégezett vértanuk, a girbe-gurba ország kavicsos földjébe temetett magyar bakák árnyékalakjai kísértsek és tegyék rémossé az álmaikat. . . . — kiket hiába sirat itthon az édes szülsége, az édes mátkája. Az idegenben megölte, kegyetlenül és okatlanul kipuzította őket az osztrák.

Nem magyar az, ki ennek a se regnek több pénzt és vért áldoz. Magyar nemzeti hadsereg kell minékünk, mely a hazánk és fajunk szeretetétől van áthatva. Ezt kell követelnünk. Ezért kell küzdenünk, a pártoskodást félretéve, hisz a bileki vértanuk utolsó hörgése sem rebeg mást, mint le, a pokolba az idegen hóhérok.

Paulus.

## A „Mundre vegyere“-n.)\*

Fölöttem a kék ég,  
Alattam a patak,  
Körültem gyermekim  
Kik vigan játszanak.

Csillag kél az égen,  
Éj borul a tájra . . .  
Főlhallatszik hozzám  
Aratók nótája.

Hallgatom... hallgatom...  
Köny szökik szemembe...  
Magyar földön vagyok,  
Mégis idegenbe.

Tassi Miklós.

\*) Magyarul: szép kilátás. Egy sziklaesücs Bájfalva határában. Róla a legszebb természeti panoráma tárul a szemlélő elé. Innen a neve.

## NAPI HIREK.

### A maglaji ütközet 25 ik évfordulója.

Augusztus hó 3 án lesz a 25-ik évfordulója a véres maglaji ütközetnek, a hol a 7-ik huszárezred 5 ik századának több mint fele elveszett, a bosnyákok hegyszakadékokból, fákról halomra lövöldözték őket. Az 1879. évben a tisztikar emlékoszlopot emeltetett az elesettek emlékére, a jelenlegi tisztikar pedig vasráccsal vétette körül az emlékoszlopot, mely 1000 koronába került.

Debreczenből b. Uim őrnagy, Gunkel kapitány és Balárs őrmester utaznak le Boszniába, hogy koszorut tegyenek elesett bajtársaik közös sirjára. A bajtársi kegyelet ezen szép jele becsületökre válik a derék Vilmos huszároknak.

### A debreczeni kormánypárt

tegnap délutánra birdetett közgyűlése nagy érdeklődés mellett folyt le. A debreczeni

kormánypárt ó- és ujliberális tagjai dicséretreméltó egyhangúsággal hozták meg határozatukat a „nemzeti követelmények“ mellett. A 67 esek táborából ezen lépést sem szabad csekélyleni, mi azért határozatokkal lapunk első helyén foglalkozunk. — Magára a gyűlés lefolyására illetőleg előadjuk, hogy a közgyűlést Szabó Kálmán, a kereskedelmi és iparkamara érdemes elnöke — nyitotta meg a töle megszokott hazafias erővel és velős rövidséggel. Utána Körösi Kálmán, dr. ezen egész mozga omnak lelkes hírlapi megindítója, terjesztette elő az egyhangú lelkesedéssel elfogadott határozatot, olyan hazafias, meggondolt, fölfelé is szokimondó beszéd kíséretében, a melyet minduntalan félbeszakított a helyeslés és éljenzés . . . Amit nem is csodálunk, hisz oly sok évtizedes, szomorú, nyomoru, erőszakolt hallgatás és némaság után végre jelet adhattak a felől, hogy voltaképpen ők is magyarok volnának, nem pedig teljesen lecsigázott osztrákszolgák. Csak előre tehát a megkezdett szép és hazafias uton.

### Augusztus 2.

Az augusztus 2-iki ünnepen végleges megállapodás szerint a következő dalkörök fognak közreműködni. Bent a városban a „Városi Dalegylet“ és az „Egyetértés“ dalegyesület a Szabadságszobornál, a Petőfi dalegylet pedig a Petőfi szobornál énekel. A honvédtemetőben régi szokás szerint a Munkás dalegylet énekel. Ezenkívül a Kossuth-dalkör is elő fog adni egy énekszámot: a „Szentelt hantok“ című darabot. Az ünnep elején a Hymnuszt, az ünnep végén a Szózatot nevezett dalegyletek, továbbá a „Szent László-dalegylet“ és a Kereskedő ifjak dalegylete közösen éneklék el Mácsay Sándor énektanár, karnagy vezetése alatt.

### A szépitészeti bizottság

(ha van ilyen) nagy örömmel ragadná a minden szépért és jóért lelkesülő közönséget, ha a ref. egyház vezetőségét átiratban értesitené, hogy a Kossuth-utczai új templom órájának a czimlapja nagyon megvedlett és sehogy sem illik a szép új templomot így elcsufítani. Vagy talán nagyon sokba kerül négy óralapnak a megfestése?

### A „Magyar Szó“ kitiltása egy kaszinóból.

A hajduhadházi kaszinó érdemes elnökségének a fölkérésére szívesen (sőt a magunk részéről helyeslőleg is) közöljük az itt következő rendkívüli közgyűlési határozatot:

Czikkelye

a hajduhadházi pártszínezet nélküli Kaszinó 1903. július 19-én tartott rendkívüli közgyűlése jegyzőkönyvének.

2-dik szám. Olvastatott dr. Hadházy Zsigmond kaszinótag s tiz társának a f. hó 11-én tartott választmányi ülés által érdelemleges elintézés végett közgyűlés elé utalt azon indítványa, hogy a „Magyar Szó“ című napilapot a folyó évi 157-dik számában megjelent „Lőjjék föbe magukat“ című cikkéért tiltsa ki a kaszinó olvasóterméből.

Végzés:

Közgyűlés tekintettel az említett lapnak az újabb időben minden elfogulatlan ember által méltán elítélt személyeskedő irányára is; de tekintettel főképp az indítványozók által hivatkozott cikkére, mely a művelt érzést és erkölcsi érzületet felhábo-

ritó cinizmussal szólítja fel — egy gyászos s annak idején ebben a hazában mély és osztatlan fájdalommal fogadott esetre hivatkozással — politikai közéletünknek egyik pártkülönbség nélkül tisztelt, egész politikai magatartásában kétségbevonhatatlanul jóhiszemű, ellenfelével szemben is mindenkor példás tisztességgel küzdő és a magyar nép millióinak lelkében imádszerű kegyelettel őrzött nagy nevű harcosát arra, hogy „lőjje föbe magát“ — az indítványt egyértelemmel elfogadja s a „Magyar Szó“ című lapot olvasóterméből kitiltja: miről nevezett hírlap szerkesztősege — azzal, hogy a lap küldetését beszüntetni sziveskedjék — továbbá az „Egyetértés“ és „Debreczen“ című lapok értesítendők.

Kiadta

Simon Károly  
kasz. jegyző.

Veszprémy István  
elnök.

### A dohánygyári igazgató betegsége.

Hadházy Ferencz, a debreczeni dohánygyár igazgatója egészségének helyreállítása végett Reichenhall gyógyfürdőbe utazott, onnét írja lapunknak egyik ott tartózkodó barátja, hogy Hadházy igazgató állapota igen aggasztó. A mult heten állapota annyira súlyosodott, hogy kezelő orvosa tanácsára tegnapelőtt hétfőn a kórházba szállították. A rokonszenves igazgató válságos helyzetéről részvétellel értesítjük olvasóinkat.

### A „Petőfi Dalkör“ Rákóczi estélye.

A rendezőség 1000 drb. meghívót küldött szét, melyből 700 az alapító, rendes és működő tagoknak, 300 pedig az ezeken kívül álló helybeli és vidéki érdemes családoknak jutott. Miután pedig a leggondosabb körültekintés mellett is történések tévedések, ezuton kéri fel a rendezőség azokat, kik meghívót nem kaptak, de arra jöget vagy igényt formálnak, hogy ez irányban forduljanak a kör helyiségében (Csapó u. 35 sz. a.) levő rendezőséghez. Az aug. 2-iki estélyen, miután a Magyar-testvérek zenekara vidékre szerződött, a zenét Jónás Lajos ujonnan szervezett zenekara látja el s a Rákóczi-indulónak szólóját maga Jónás fogja eljátszani.

### Az „uzsorások veszedelme“

czimen, lapunk tegnapi számában, foglalkoztunk a társadalom rákfenéivel, az uzsorásokkal, kiknek fékezése végre a kormány részéről is erélyesebb lépések történétek. A tegnapi cikkelyünkben a tiszték uzsorásaira mutattunk reá. A mai postával pedig ugyancsak az uzsoráskodásra vonatkozólag a következő közérdekű levelet vettük:

Tek. szerkesztő ur!

A Debreczen 144. sz. örömmel olvastam az „Uzszorások“ című cikket, hogy azonban nemcsak a katonatisztek ellen, hanem a gazdász, jogász, és más tapasztalatlan fiatal emberek ellen is micsoda lelketlenül üzik az uzsoráskodást, azt könnyű volna bebizonyítani, ha az „Oszer árusok“ nagyobb felügyelet alá vétetnének, mert nyilvános titok, hogy a Pallagra tajgával járnak ki a felső ruhák és más egyebek összevásárlására, még pedig potom áron, ebből kifolyólag az ösmeretség megköttetik, következik a pénzüzsora, hogy milyen kamatra, az elképzelhető.

Igy mennek bele a kelepcebe szépen a jogászok és más gavallér fiatal emberek is és evvel tönkreteszik néha az egész existenciájukat.

Bizony itt volna az ideje, hogy az eféléknek vége vessék.

Tisztelettel

K.

### A városházáról.

Szabó Kálmán tanácsnok, a katonai ügyosztály vezetője ma kezdte meg egy óra terjedő szabadságidejét. Távolléte alatt Vetéssy Béla rendőrfogalmazó helyettesíti.

### A „Dongó“ szerkesztőjének gyászja.

A debreczeni sajtó egyik rokonszenves, derék munkását, a közkezdveltségnek örvendő „Dongó“ élcslap szerkesztőjét, Székely Imrét súlyos csapás érte. Édes anyja, Schwartz Mártonné szül. Reismann Teréz hosszas szenvedés után 61 éves korában tegnap elhunyt. A jótékonyágáról széles körben ösmert derék asszonyt férjén kívül gyermekei, unokái gyászolják. Temegetése ma délután fél 5 órakor lesz Piacz u. 58 sz. háztól.

### Ugron tonans.

Ugron Gábor nemzeti érzéstől vilámló hatalmas beszédet mondott.

Ime a részletek:

Héderváry elkésett!

Jó lesz tehát sietnie — a miniszterelnöki székéből. Az a kuvasz, mely úgy teljesítené őrző kötelességét, mint a delegációk, megérdemelné, hogy agyonverjék! A tulságosan jól tartott s így elhizott és mégis állandóan lánczra fűzött delegáció helyett egész hadseregünk ügyét a képviselőház intézze. Ausztria a magyar nemzetet szabadon bocsátott rabnak tekint, melyet, ha nem jól viselkedik, a hadsereggel behajtat újra a börtönbe! Az ártatlanul elítélt rabért megkapja még egykor Ausztria — a porosz lánczokat. A magyar ellenzék tagjai nem olyanok, mint azok a főurak, a kik a rókát júliusban eleresztik, hogy őszre újra rá vadászszanak.

Most el lehet mondani az osztrák rókáról is:

Nem lehet ám gyere ki! A nemzetnek törvénybe iktatott jog kell! Erre aztán a hadsereg is, tegyen esküt, ne úgy tartsa meg, mint a királyok. Politikai uzsorás a király, kinek ha tiszter fizetjük is meg tartozásunkat, mindig adósai maradunk.

Ha uzsoráról szól a váltó: meg kell semmisíteni.

### A nagyváradi debreczeni villamos vasut.

Hét éve mult már, hogy kisbári Kiss Ferencz ügyvéd és Mayer E. Ottó mérnök engedélyt kaptak a kereskedelmi minisztertől egy Debreczen és Nagyvárad között mozgó villamos vasut építésére. A terv szerint a vasut Hosszu-Pályi, Pocsaj, Kismarja, Bthar, Nagykereki, Nagy-Szántó, Kis-Szántó és püspöki állomásokkal közlekednék Nagyvárad és Debreczen között. A terv azonban úgy látszik, csak papirosterv. Tegnap értesítette a kereskedelmi miniszter Nagyvárad városát és Biharvármegyét, hogy az adott előmunkálati engedélyt egy évi időtartamra ismét meghosszabbította.

### Helyőrségek változása a hetik hadtestben.

A jövő év tavaszán a VII. hadtestben, melyhez a debreczeni garnizon is tartozik, a következő helyőrség változások lesznek: A 29. gyalogezred egy zászlóaljja Temes-

várról Nevesinjébe; a 101. gyalogezred törzskara Fehértemplomból Bécsbe; két 101. gyalogezredbeli zászlóalj Békéscsabáról Bécsbe ugyanazon ezred 1 zászlóaljja Fehértemplomból Lajta melletti Bruckba; a 3. huszárezred (hadkiegészítési parancsnokság nélkül) Aradról Grodekbe; a 39. gye. 2. zászlóaljja Nevesinjéből Debreczenbe; a 43. gyalogezred törzskara 2. zászlóaljja Bécsből Karánsebesre, a 43. gyalogezred 3. zászlóaljja Bruckból Fehértemplomba, a 12. huszárezred hadkiegészítő parancsnokság nélkül Lembergől Aradra, a 39. gyalogezred egy zászlóaljja Debreczenből Temesvárra, a 43. gyalogezred 4 zászlóaljja Karánsebesről Fehértemplomba, a 101. gyalogezred egy zászlóaljja Fehértemplomról Békéscsabára.

### Vándorló debreczeni diákok.

Említettük, hogy a debreczeni colégium negyedik osztályának 12 tanulója elhatározták, hogy bejárják az országot. Az egyik csoport már visszajött bejárva a reájuk eső utat most egy másik csoportról kaptunk értesítést Békésről. Az ifjak névszerint: Papp Ernő, Vántsa Dezső és Vántsa Károly a mult hó 6-ikán indultak el és M.-Pécs, Derecske, B.-Szt.-Mártonon át Nagyvaradig mentek pompas időnek örvendő. De a mulheli esőzések ugyancsak kellemetlenné tették az utat Kolozsvár g. Kolozsvár nevezetességeinek megtekintése után, utra keltek és Szamosujvárra mentek. Néhány napi pihenő után, mely már nagyon rá tért a válalkozó szellemű csapatra, Békéscsaba felé indultak. Békésről kaptuk a jelentést, mely szerint a legjobb egészségnek örvendenek és a város lakossága igaz magyar vendégszeretettel halmozza el őket. Tervük, hogy Besztercze, Borgoprnd, Deés, Zsibó, Szilágysomlyón át körülbelül a jövő hó 15 ikére visszaérkeznek ha csak az időjárás szeszélye meg nem akadályozza tervüknek keresztül vitelét.

### Érdekes váltó 1840-ből.

Városunk egyik szenvedélyes régiséggyűjtőjének, dr. Holländer Dezsőnek, kinek több ezer korona értékű becses régiséggyűjteménye van, régi okiratai között van egy 1840-ben Debreczenben kiállított személyre szóló, u. n. „Sola“ váltó. A váltó nagyban különbözik a most forgalomban levő váltóktól. Ez a váltó negyed iv alakú. Baloldalon ott látható felül a magyar korona, lejjebb a kétfejű sas és a kettő között ez a szó: „Sola.“ A kétfejű sas alatt pedig a kereskedelmi czimer: a merkur. A váltó szövegében legérdekesebb az, hogy az adós személyét is leköti a hitelezőnek, vagyis akkor még létezett az adósok börtöne. A régi váltó szövege szószerint a következő:

No. Debreczen 31. Május 1840. Pr f. 325. fizet . . . . . ezen Sola-váltó levél mellett . . . . . forintból álló öszvetet . . . . . becsét . . . valóban általvett; kötelez . . . a' határidőben, valóságos, pontos, készpénzben leendő fizetésre; ellenkező esetre alavetem magam nemcsak az 1792-ki 17-ik tcz. szerint a' cs. k. Alsó-Ausztriai Kereskedő- s Váltótörvényszéknek és az 1832/6-iki 15. tcz. szerint a' Magyarországbán fenálló pesti és d e b r e c z e n i, vagy más sokadalmi törvényszékeknek, hanem még minden hitelező tetszése szerint választandó bírónak is; még pedig úgy: hogy a' hitelező felhatalmazva legyen, a' törvény elébe megtörtént idézés és szóbeli eléadás után, minden per és patvarkodási formalitások nélkül, még törvény-szünet alatt is, azonnal általános

convictióval, mind a' tőke, mind a' 6 kamatra az elesett időtől számolva és minden költségekkel, in; solidum convincálhatni; az executiót (ha előbb nem, leglőlebb 3 nap alatt a' birói végzés után, minden Appellata, Oppositio, Moratorium, Novi, s minden immunitások, parancsok, decretumok, symbolica executionnak ellenmondása nélkül) realiter végrehajtatni — s az egész akárhol található ingó vagy ingatlan vagyont, az elesett idő után, önbiztosítására sequestrálhatni, illyest az execu ióra önkénytesen kivezethetni, valamint szinte ugyan azt becsü és folyó értéken alul azonnal csak egyszeri árverés alá bocsájthatni, és magát a beveendő pénzből egészen kifizettethetni; azon esetre pedig, hogy ha a, vagyonelegendő nem lenne . . . hitelező azzal is meg legyen hatalmazva, hogy adós személyét is elfogathassa.

Sola

fizethető . . . vagy akárhol megtalálható

Pálovits János.

A váltó külzetén a következő felírás látható: Pálovits János ur Diószegen. A váltóról azonban hiányzik a hitelező neve és hogy kifizette e a váltó összegét, avagy az adósok börtönébe került Pálovits, nem lehet megtudni.

### Félholtra vert mesterinas.

Eszméletlen állapotban elterülve találtak tegnap délután 3 óra tájban Liptai József asztalos mester tanulóját Károlyi Sándort. A szerencsétlen, mintegy 14—15 éves gyermeket rögtön a kórházba szállították. Még ezideig nem nyerte vissza eszméletét és így nem tudni semmi bizonyost a brutális megtámadásra nézve. A gyermek állapota az utolsó kórházi jelentés szerint válságos.

### Megbüntetett aranytolvajok.

Nehéz kenyér abányász kenyér. Kindli András és Kavel Antal bányamunkások is érezték ezt s mindenáron könnyűvé akarták tenni. Egy ködös novemberi estén — még a mult évben — odalopózkodtak Pokol Elek bányatulajdonos borpataki pinczéjéhez, halomra hanyva hevert a sok aranytartalmu ércz. Feszegetni kezdték az ajtót, de az éjjeli őr észrevette őket, jelt adott a gazdának, kinek segélyével megugrasztotta a betörőket, kiket azonban a csendőrség rövidesen nyakon csipett. A napokban ült törvényt a két betörő felett a szatmári törvényszék s úgy Kindlit, mint Kavelt 2—2 havi fogházra ítélte.

### Az „Abeles“

féle, elemi és polgári leányiskolában (Hatvan utca 23) a jövő tanévre szóló beiratkozások augusztus 1-től kezdődőleg naponta 11—12-ig s délután 4—5 fogadtatnak el, miről a t. szülőket ez uton értesíti az igazgatóság.

### Elgázolta a gyorsvonat.

A tegnap déli gyorsvonat Nyirábrány és Mihályfalva között elütött egy barangoló cigányt. Balog Libuczna hívják a szerencsétlent, aki nem vette észre a közelgő veszedelmet és a vonatvezetőnek már nem lévén ideje megállítani a száguldó vonatot, a kerek alá került. A vonat rögtön megállott és a fején súlyosan megsebesült embert feltették a kalauz kocsiába. Mihályfalván beszállították a kórházba, ahol meg is halt.

**Kivándorlók nyomorúsága.**

Jergovics János temesvári műköszörüs nemrégiben elkapta a meggazdagodás lázától, Amerika, Cincinnatiba vándorolt. A napokban levél érkezett tőle Temesvárra régi gazdájához, amelyben a következőket írja:

„Bátorkodom tudósítani helyzetem felől. Én hála Istennek szerencsésen Amerikába érkeztem és munkát is kaptam. Darabszámra dolgozom és heti keresetem 15—16 dollár. Itt borzasztó hőség van. Az emberek csak úgy hullanak az utcán. Nincs nap, hogy husz-harmincz embert ne vinnének a kórházba.

Jaj a magyarországi földmunkásoknak, a kik ide vándorolnak! Ugy megdolgoztatják őket, mint a barmokat és azt a munkát végeztetik velük, amit az amerikaiak nem akarnak megcsinálni. Ha megsokalva az emberkinzást, kilépnek a szolgálatból, akkor sokszor heteken át kénytelenek munka nélkül kószálni és éhezni. Tehát nem úgy van, a hogy sokan írják; mert az igazat egy sem írja meg és ez által sok embert tönkre tesznek“.

**Álmában megölte gyermekét.**

Borzasztó szerencsétlenség történt B. Újvároson. Lévai József földmives pár nap előtt a cséplőgép mellett dolgozott ekkor a elkapta bal karját és azt tőből leszakította, de felesége éjjel-nappal tovább dolgozott, hogy megkeresse a mindennapi kenyeret. Hétfőn éjjel az asszony a sok munkától kimerülten feküdt le, hogy kipihenje a sok éjszakázást. Az ura lazás állapotában a mellette fekvő gyermekét, hogy ne sirjon, a dunnával betakarta, de oly szerencsétlenül, hogy az ártatlan apróság megfulladt. Szabó József vizsgálóbíró segéd és Isoó dr. törvényszéki orvos tegnap ejtettek meg a hivatalos bonczolást. Lévai ellen a kir. ügyészség, gondatlanságból okozott emberölés vétségéért eljárást tett folyamatba.

**Diákbál Ottományban.**

Az ottományi és környékbeli diákifjúság folyó hó 26-án fényesen sikerült táncmulatságot rendezett, melyen Szathmári Mór a margittai kerület orszgy. képviselője, és a bál védnöke is megjelent számos párhivétől kísérve. A mulatság mindvégig magyaros jókedvvel folyt le, természetesen pohárköszöntőkben sem volt hiány, melyek közül különösen érdekes volt a Szathmári Mór eeszéde, melyben a mostani politikai helyzetet is érintette és az ifjúságot a szent eszmék melletti kitartásra buzdította. A jelen levő hölgyek közül a következőket sikerült feljegyezni: Asszonyok: Szabó Gyuláné, Szabó Mihályné, Kun Sándorné, Kiss Gyuláné, Bokor Sándorné, Möriz Dánielné, Kovács Karolyné, Mészáros N.-né, Szilágyi Józsefné, Juhász N.-né, Goldner Mórné, Zafer Lajosné, Kardosné, Szathmáryné stb. Leányok: Szabó Piroska, Szabó Mariska, Szabó Jolánka, Szabó Margitka, Kun Emma, Kovács Esztike, Mészáros Juliska, Szilágyi Esztike, Juhász Erzsike, Goldner nővérek, Fried Janka, Zefer Erzsike, Kardos nővérek, Fehérvári nővérek, Szathmári nővérek stb.

**Dalestély.**

A Debreczeni Munkás Dalegylet f. 1903 aug. hó 1-én, szombaton a nagyerdei Dobos pavillonban Keller Sándor egyleti karnagy vezetésével a temesvári országos verseny darabjaival zárkórú dalestélyt rendez. Kezdeté 8 és fél órakor. Belépti-jegy személyenként 1 k. 40 f. Előre váltott jegy 1 k. 20 f. Jegyek előre válthatók Kurián Gy. órási üzletében (Piacz-utca) Czili M. szesz-

üzletében Kossuth-utca, Nicht J. fűszerüzletében Mester-utca és este a pénztárnál. — Műsor. 1. Nyitány a Kiss Gyula zenekara által. 2. Orsz. daláregylet jelligéje Ernyei J.-tól; előadja a dalegylet. 3. Kilencz óra, Erkel-től; előadja a dalegylet. 4. Édes hazám, Hubert-től; előadja a dalegylet (A temesvári orsz. dalverseny szabadon választott versenykara.) 5. Serenád, Gróf Zichy G.-tól, előadja a dalegylet. 6. Dal a dalról. Könip P.-től; előadja a dalegylet. (A temesvári orsz. dalverseny kötött versenykara.) 7. Fényes csillag . . . Aggházytól, előadja a dalegylet. 8. Szabadságdal, Hubert-től, előadja a dalegylet. Hangverseny után táncz.

**Öngyilkos honvédhadnagy.**

Budapestről írják: Tegnap az Egyetem utca 3. számú ház egyik udvari szobájában öngyilkossá lett Szeremlei Cs. Pál honvédhadnagy. — A fiatal huszonnégy éves ember pár napja jött a fővárosba Debreczenből s öccse lakásán szállt meg. Tegnap öccse távollétében a tükör előtt revolverrel halántékán lőtte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkos fiatalember állítólag boldogtalan szerelmes volt, de idült tudóbaj is kirozta, mely pályáján sok nehézséget okozott neki. Holttestét a katonai kórházba vitték.

**A bileki emberirtás.**

Egyre rémesebben alakul ki a 12-ik ezred katasztrófájának kepe. A parlament, amely már foglalkozott a hallatlan esettel, beírta gyászának szép kifejezésével s a szigorú vizsgálat ígéréssel. Holott a pusztító és letagadhatatlan tények, amelyek előttünk állanak, elegendők a bünsök szigorú elítélésére. A tények, amelyeket minden újabb hír csak megerősít, sőt még tetéz, a következők:

1. Meghalt hivatalos forrás szerint 15, más forrás szerint 23 ember, beteg lett több mint hetven, kidőlt sok száz ember.

2. A 12-ik ezred kilencz és fél órai gyaloglás és gyakorlatozás közben összesen kétszer kapott 5—5 percnyi pihenőt a szörnyű hőségben.

3. Mikor az ezred jórésze már kidőlt, a tiszteknek még mindig nem volt tudomásuk az ezredet ért katasztrófáról.

4. Dragoni tábornok a megtizedelt ezredet a szörnyű gyakorlat után délben egy órakor eldefeliroztatta maga előtt.

Éppen elég ez a négy tény annak megállapítására, hogy itt valósággal büntett történet. Nem is kell felsorolni a többi mulasztást, a katonai szabályzat és az emberiség elleni vétségeket. Ezek a tények és a ma érkezett levelek fellázítják mindenek emberi érzését és lehetetlenné teszik, hogy nyugalommal várja be a hivatalos vizsgálatot. Világosságot, igazságot és gyors ítéletet kér az egész közvélemény.

Főhíborítók és rémesek azok a jelenetek, melyeket a szemtanunk levelei után közölnek a lapok a bileki emberirtásról. Ime néhány eset:

A 20-án reggel 3 óra 40 perczkor teljeshadi fölszereléssel elindult csapat tényleg délelőtt 10 óráig menetelt a hegyes vidéken; ehhez a pokoli hőség járult, mely már 9 és 10 óra között árnyékban a 36, más helyen pedig a 40 fokot túlhaladta. — Tíz órakor a harcászati összejövetel megtörtént, mely után öt percnyi pihenéssel továbbmentek és midőn a további menetelés lehetetlenné bizonyult, egy árnyéktalan helyen levő kútnál rövid néhány perczig tartó pihenést vezéreyek. Megjegyzendő, a kútnál élvezhetetlen büző víz volt, telve ezer és ezer vizi férggekkel, melyek a hercegovinai kútnál ismeretesek. —

A pihenő után az emberek kezdtek kidőlni rakas számra, akiket a tisztiek fülüknel huzva és kardlapozva akartak tovább vonszolni. — Csepelica nevű őrház környékén az ezred orvos jelentette az alezredesnek a bekövetkező veszélyt a menetelés folytatása esetén, de az ezredes azt válaszolta, hogy „mindegy, ha mindenki kidől, marsolni kell tovább!“ Itt a hőség az 50 fokot már túlhaladta, s minden öt perczben hulltak ki az emberek a sorból. Jellemző némely tisztnek brutális állati kegyetlenségére az itt előfordult ezen esemény: midőn az egyik baka holtan terült el a földön, kapitánya leszállott lováról, elkezdte ütlegelni, kardlapozni, mire az egyik hadnagy jelentette a kapitánynak, nyomtatékosan, hogy ez az ember már meghalt s erre a kapitányt azt válaszolta: „A disznó csak markirozik!“ A Csepelica nevű őrházról Bilekig terjedő uton árkokban vagy heverték az elájult bakák, akár egy csatamezőn. Delután 1 óra tájban érkeztek meg Bilekre, amikor a csapatok száma annyira megfogyott, hogy egyes századok négy-öt emberből állottak, sőt neveltséges látvány volt, midőn az egyik százados lóháton defilirozva a generális előtt, az utána jövő századot egy ember képviselte, — s a generális azt kiáltotta oda: „Kapitány ur, kölesönözzön magának ki néhány embert!“ A defilirozásnál a katonai zenekar képtelen volt játszani s a generális megfeddve a karmestert, figyelmeztette, hogy nem tudja, mi a kötelessége . . .

Komáromból táviratozzák, hogy az odavaló katonai hatósághoz beérkezett jelentéseket hivatalos titok gyanánt őrzik, annyi azonban kiszivárgott, hogy a bileki katasztrófa sokkal nagyobb arányú, mint eddig nyilvánosságra jutott. Egy komáromi fiú aggódó édesanyjának levelet küldött, melyben arról tesz említést, hogy ezredében első nap 14 ember, második nap 8 ember, a négy órult közül pedig utóbb két ember, összesen 24 ember meghalt s a betegek száma 480 ember, kik közül aligha fog meggyógyulni a negyedrész. A csapatparancsnokságtól ma nem érkezett semmi jelentés, mivel a hadbírószág már kiszállott s funkciójának zavartalan teljesítése elé nem óhajtana akadályokat gördíteni, továbbá azért sem, hogy a teljes valóság bírói uton állapíttassék meg. A komáromi katonai hatóság szigorú rendeletet adott ki, hogy az ügyből kifolyólag semmi adatot nyilvánosságra hozni nem szabad.

**Popper Dávidné**

okleveles szülész nő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

**Dr. Boldisár Kálmán**

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

**Innét-onnét.**

— Julius 29. —

(A kétféjű sasos zászló alatt.)

A bileki háborúsról most közlik a részleteket az újságok. Ezek az emlékezések a kétféjű sasos zászlót még gyűlöltébbé teszik előttem . . .

Az a generális ur, a ki sok száz magyar bakát egy buta gyakorlat miatt életveszélyes betegségbe, némelyrészt örökös

nyomorúságba, másokat örületbe, végül — az eddig érkezett gyászjelentés szerint — 19 magyar fiut halálba hajszoltatott, midőn halott áldozatait közös sirba temették, maga is zokogott a gyászszertartás alatt.

Ezek voltak az igazi krokodilus könyvek.

Mikor a naphevetől földre sujtott bakák halálos láztól gyötörve fetrengtek, az óriási hévségben, a köves utszéken, a tiszturak, a kantint elérvén, muzsikaszó mellett vigadoztak . . .

Ausztria nagyobb dicsőségére bizonyosan elhuzatták a Golterhalthét is . . . És aztán még merje valaki tagadni, hogy nem ez az igazi-hóhér nóta . . .

Jellemző az is, hogy midőn a magyar fiuk félholtan gyöttrődtek a pékkemenczeként izzó meszes szikla utfelen, nem ez áldozatokkal gondoltak legelőbb. Hanem az áldozatok fegyvereit szedegették elébb össze.

Ez az igazi osztrák katonai elbánás.

Mikor a 12-dik ezred legényeiből, a komaromi és vidéki magyar fiukból már 800 dült ki az örjítő melegben, a bileki kapunál mégis megtartották a „defilirungot“ a generális urnak . . . Ijesztő látvány volt ez . . . A kilencedik század öt emberből, az ötödik század csak egy emberből állott. A második század haza sem jött, parancsnokostul maradt az utszéken. A bandából csak hét ember kioldott. A karmester ott esett össze.

Ez volt aztán csak az igazi osztrák katonai parádé.

Egy kapitányt a századjával oldalvédnek küldtek ki. Ez a kapitány okos, emberséges kapitány volt . . . Az örjítő hőségben valami lombos, bokros helyet találván, napal-konyig nem mozdult onnét . . . És bár a bileki csatában nem is vett részt, megnyerte, hogy a századját hiány nélkül, teljesen épen, egészségesen vezethette haza . . .

De azért ezt a kapitányt aligha fogják kitüntetni; sőt, a parancs nem teljesítése miatt, valószínűleg szigorúan büntetik; mert ilyen az igazi osztrák katonai belátás, méltányosság és igazság.

A végzetes napot követő éjszakán az egyik alezredesnek leégett a trebinjei háza. Bizonyos, hogy fölgyújtottak . . .

És ezek az emberek máiglan sem okulnak. Pedig a komoly ütközetek alkalmával is a kegyetlen idegen osztrák tisztet éri a keseredett katonák — első golyója.

Már annyit elértünk, hogy legalább nyilvánosságra hozták a halottak egyrészének a nevét. A tizenkettedik magyar baka-ezred halottjainak, a bileki vértanuknak névsora a következő:

Horváth Antal,  
Gajdos Gusztáv,  
Hodicska Imre,  
Peczér József,  
Kóssa János,  
Pakta János,  
Raduka György,  
Paulovics Mihály,  
Bóman Mihály,  
Hladki Gusztáv,  
Vilhelm János,  
Kaszás János,  
Budai Mihály,  
Zelenák András,  
Uhrík József.

## Üzlet felosztás.

— Az üzlethelyiség kiadó.

Ezeket a részint komárommegyei, részint a nyitrai kuruczság földjéről származott magyar fiukat közös sirba temették el. És e szegény vértanuk nevét azután a fejkőnél eső sziklafalba vésték . . . Zokogott mindenki . . . De hát vajon a hóhérjaik nevét odavésik-e, hogy tudják az arrafelé járó magyar bakák, kit kelljen átkozni és ki érdemes az első golyóra?

nemes Portörő Kelemen.

## A nagybányai „Petőfi-tanya.“

— Levél. —

A honfiai kegyelet, a nagy költő iránt érzett szeretet s a természeti szépségek iránt fogékony lelkek alkotó vágya hozta létre e kedves tanyát, a fokhagymás-völgy mélyén Nagybányától mintegy másfél óra járásnyira. Kedvelt kiránduló helye ez Nagybánya lakosságának, de az itt megforduló idegenek sem mulasztják el, hogy fel ne keressék.

A Széchényi-liget mellett, elhaladva a fokhagymás patak mentén jókarban tartott, köves uton találod magad nyájas olvasó.

Szelid hajlajú hegyoldalokon gyümölcsfák bolygatják dus lombozatu koronájokat az enyhe szellő érintésére.

Imitt-amott fehérre meszelt, csinos nyári lakások kandikálnak ki a gyümölcsfák s szőlőültetvények közül, melyekben leginkább vidéki polgárok üdülnek. Mosolygó gyermek arcok, pirosló Sándor baraczkok, méz édes körték köszöntenek utadban. A hegytetéről pedig a gesztenyefák haragos zöld levele s szurós haju gyümölcse integet feléd. Közbe-közbe egy-egy rigó fütty hangzik, vagy a dolgozó munkások vidám dala veri fel a csendet. — Nem érzed a nap hevét. Az utra hajló mogyoróbokrok, százados bükkfák lombja felfogja a nap égető sugarait. Észrevélenül emelkedsz mind magasabbra s haladva beljebb-beljebb a völgybe. A virágok ezrei, a patak csobogása, a sűrű erdők felhomálya az itt is, ott előtörő források vidám csergelezése elragadják, megbüvölik lelked, lekötik figyelmed s észre sem veszed, hogy a fokhagymás fürdő előtt állasz.

Csak a fürdőző vendégek vidám társalgása ébreszt fel álmodozásaidból. Iszol egyet a friss vasas vízből, hogy szomjaidat enyhítsd, — de a következő pillanatban már megbánod, mert szádat, gyomrodát összehuzza az erős vasas víz. Nehány barátságos szó után tovább indulsz. Kiszélesedik a völgy. Zöld pázsit kínálja puha szőnyegét kellemes pihenő helyül. Távolról tompa zugás üti meg füledet. Sietsz megtudni okát. Hatalmas szikláról 3—4 ágban finom habba törve rohan alá 6—8 méter mélységbe a patak vize. Bámulva szemléled a természet eme remekét. Alig tudva megszabadulni büvölő hatalmától.

Odább a hegy oldalból sziklát váj a sáppadt arcú bányász, míg társa verejtéktől gyöngyöző homlokkal igyekszik apróbb darabokra törni. Csattog a kő a kalapácsütéstől, mint márványgolyó pattan vissza a kőről a kalapács, duzzadó izmokkal ostromolja újra meg újra a bányász az élettelen sziklatömeget, míg fáradozását siker nem koronázza. Mennyi verejték hull el naponként homlokáról s testi erejéből mennyit koptat el, hogy magának s családjának a mindennapi kenyeret megkeresse! E szomorú képet elfeledteti veled a második vizesítés, mely jóval nagyobb s szebb mint az

első. 360 méter magasban jársz már, de te észre sem vetted az emelkedést.

Nem izzadsz, nem fáradsz, zavartalanul haladsz tovább. — Szemközt fahordó asszonyok, málnaszedő gyermekek jönnek enyhítheted szomjuságodat frissen szedett málnabogyóval. A hegyek mind magasabban nyulnak ég felé. A bükkös erdők néma csendje vesz körül, félhomály uralkodik a völgyben, pedig a nap nem olyan régen hagyta el delelő pontját. Merengő lelked kocsi zörgése veri fel álmodozásából. Kétkerekű taligáján hatalmas bükkfatörzset hoz egy szegény. — Maga a ló. Szaladva jön a lejtős hegyi uton, óriási erővel tartja vissza az utána rohanó taligát, hogy el ne fusse s maga alá ne temesse.

Nem tudod a természet pompáját csodáld e vagy a gyenge ember erős küzdelmét. Ez is, az is egyaránt bámulatra méltó.

Egyet kanyarodik a völgy, szemedbe sűt az áldott napsugár, fénypompá vesz körül mindenfelől, s az előtted sötétlő hegy lábánál megpillantod utazásod végcélját: a Petőfi tanyát.

Árnyas, hűvös hely fogad megérkezésedkor. A tanya előtt zöld pázsitos térség, cserjével körülvéve. Mészkötalapzaton fekete márványlap. Rajta a következő felírás:

„Petőfi tanyája so'sem volt e hajlék, Nagy nevének e lak csak parányi emlék. Am megjegyzi róla minden emberöltő, Hogy e tündér völgyben megfordult a költő.“

Maga a tanya két szobás csinos épület, konyhával ellátva. A szobák kényelmesen vannak butorozva. Az egyik hálószobának van berendezve, két ágy, mosdókészlet, éjjeli szekrény van benne. Ha a kirándulót zord, nehéz idő lepi meg, mi hegyes vidéken nem ritkaság, ott töltheti az éjjelt. A konyha minden szükséges konyhaedényvel fel van szerelve. Lehet kiint főzni, sütni, csak hozzávaló legyen. Tiszta forrásvíz csörgedezik a közelben, ha jól laktál csillapíthatod vele szomjuságodat.

Sokan keresik fel e helyet, különösen azok, kik a természet szépségével nem győznek betelni s minden kis virágban, kődarabban, vízcseppben az Isten nagyságát csodálják.

A vendégkönyvet végig lapozva, sok debreczeni ember nevével találkoztam, kik bizonyára kedvesen gondolnak vissza a Petőfi tanyán töltött időre s gondolatban sokszor felkeresik most is e kedves helyet.

Tassi Miklós.

## Az oroszörtönök titkai.

— Kegyetlenkedések. —

Pétervári jelentés megrendítő dolgokat mond el arról, hogy az oroszörtönöknek politikai foglyai között forrongás tört ki, s hogy ezt a mozgalmat mily kegyetlen, a középkori torturára emlékeztető módon fojtja el az orosz katonaság.

A pétervári vizsgálati fogságban egy politikai fogoly, a rabok rendes sétaidején fölkapaszkodott a fogházudvar falára és hangosan felolvasott egy forradalmi proklamációt. A magánzárakban lezárt politikai foglyok „hurrah“ kiáltásokkal fogadták a proklamáció egyes mondatait, majd azt kiáltották: „Éljen a szabadság!“ végül

Mint hogy jelenlegi kereskedésemet felosztatom, a még raktáromon levő összes áruimat gyári áron alul is, nagyon olcsó áron árusítom el. A midőn ezen alkalmi vásárlásra a t. közönség b. figyelmét felhívom, ajánlom magamat

kiváló tisztelettel

**Mayering Gyula**

kézmű, rövidáru kereskedése kistemplommal szemben, Plac-utca.

— Felszerelés eladó. — Az árukészlet együtt is eladó.

pedig forradalmi nótákra gyujtottak. — Ez az eset adott okot a hallatlan brutalitásra. A tüntetés főkolompósait sötét magánzárkába zárták, holott a szabályzat szerint a politikai „bűnösök”-et oda nem volna szabad lezárni. Az ilyen sötét zárka rettenetes hely. Sötét, büzös, nedves lyuk, még csak fokvőhely sines benne, közönséges gonosztevőket szoktak csak oda zárni fegyelmi büntetésből. — Hogy most a politikai foglyok is odakerültek ez a rabok közt általános felháborodást keltett.

Elhatározták, hogy mindaddig nem esznek egy falatot sem, míg a következő négy követelésüket nem teljesítik: 1. a sötét zárka fegyelmi büntetését küszöböljék ki, 2. a politikai foglyokat bocsássák ki rögtön a sötét zárból, 3. a vizsgálatot sürgősen fejezzék be és 4. az ételadagok legyenek nagyobbak, a napisétákat tehessék együttesen, és ha egyikük-másikuk valami elemőzsiát kap kívülről, osztassa meg azt társaival. A politikai foglyok napokig sztrájkoltak ily passzív módon, visszautasítván minden ételt. De a fogház igazgatóság csak nem teljesítette a követeléseket.

Erre a foglyok kiáltozásba törtek és folytonos kiáltozások között neki estek a butorzatnak, mindent össze törtek-zuztak és forradalmi dalokat énekeltek.

A fogházigazgatóság ekkor katonaságot rekvirált és a nyugtalankodó foglyok czellájába katonákat helyezett el. De ez még növelte az elkeseredést. A fogház női részéből hisztérikus sirás hallatszott és az ablakok üvegei csörömpelve hullottak a kövezetre. A katonák a maguk módja szerint fojtották el a nyugtalankodást: éktelen szitkozódás közt a czellák sarkába szoritották az egyes foglyokat és öklözték, ütötték, verték őket. — Ekkor hallatlan dolog történt. A fogházban megjelent Vladimir nagy herceg, a pétervári katonaság parancsnoka és elrendelte, hogy a katonaság rögtön vonuljon ki a fogházból.

A nagyherceg kijelentette, hogy nem helyesli, hogy a katonaságot börtönőrségi szolgálatra alkalmazzák. E látogatás után a fogházigazgató rászánta magát, hogy megvizsgálja a politikai foglyok követeléseit. Ezeket persze nem teljesítette, de a sötét zárból mégis kibocsátotta az oda internáltakat, sőt egyeseket a várfogságra küldött át.

Ilyesféle forrongások történtek a Viborg-fogházba is. De itt a forrongásnak véres lefolyása volt. Huszonkét foglyot, többnyire diákokat, agyba-főbe vertek, bilincsre fűztek, majd a földalatti kazamatákba dobták s egy egész éjszakára ott hagyták őket. A vizsgálati fogságban is ismétlődtek a forrongások. A foglyokat ott is bilincsre verték és más fogházba vitték, hol szigorú fegyelmi büntetést kaptak. Egy dr. S. nevű politikai vizsgálati fogolynak minden haját kitepték és hogy ne kiáltozhasson, betömtek a száját.

## CSARNOK.

### II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (34.)

Irta: ifjabb Móríc z Pál.

#### Az országgyűlés megnyitása.

Királyvörös bársony mentét, tollas forogós kalpagot viselt a fejedelem. Vörhenyeges arabs lovon lovagolt a sátorhoz. Gyönyörű viseletű daliák százai környezték. A sátorkapunál az erdélyi palotások és a francia granátosok öröködték. A gyönyörű magyar nemzet még egyszer megmutatta, hogy

micsoda felséges nép a magyar. Telekesi, az ősz egri püspök üdvözölte Rákóczit. Emlékezetes üdvözlő szavakat mondott. Béke sugárzott ki azokból. Tisztes békét akart Rákóczi is, a hadi szerencse forgandósága miatt nem akart végleg szakítani a királyi házzal, noha a nagyszombati béke bizottság jelenlévő tagja határozottan kimondták: „a német nemzet soha sem őszinte alkudozásaiban, s csak rászadni törekedik a magyarokat”.

Amde ez csak a bevezetés volt.

#### Turóczi megye hűtlensége.

Az ónodi országgyűlésen megjelent Turóczi megye két követe is. Azon megyéből jöttek, mely a szövetséges rendek közös fogadalma daczára körlevelekben szökött a megyéket az udvarral való kibékülésre. Felszámolták a háboru nyomorúságait, nyíltan terjesztvén azon rágalmat, hogy e nemzeti háborut némely előkelő fölkelték haszonlesésből folytatják,

Ez a levél nyilván lázított a hűség eskü ellen. Nyíltan magába foglalta a hűtlenséget és honárulást; de e mellett Rákóczit is személyében sértette, mivel e nemes, önzetlen lelket haszonleséssel vádolta.

Okolicsányi Pál és Rakovszky Menyhért turóczi alispán fogalmazták ezt a levelet. Ők bocsattatták ki Turóczi megyével, nyilván, mert a bécsi urakkal titkosan szövetkeztek, a minthogy szövetkeztek is... mégis Rakovszky és az izgató, áruló Okolicsányinak Kristóf fia, a turóczi megyei főjegyző vakmerően megjelentek az országgyűlésen, a hol az üdvözlések után s a vármegyék hűségének, szilárdságának a megdicsérése után a fejedelem felszólította Turóczi vármegye követeit, hogy adják elő nyíltan a sérelmeket. Magyarazzák, mi vegből irták ez izgató rágalom levelet?

A két turóczi követ beszédét tompa morajjal fogadta az országos gyűlekezet, annyira, hogy a fejedelem, hogy beszédjüket jobban megérthesse, maga közelébe hivatta őket. Tulzottan adták elő a hosszas háboru nyomorait és terheit. Az indulatos Bercsenyi többször felbe akarta szakítani őket, de a fejedelem többször visszatartotta. Majd a követe beszédjüket végezvén, a fejedelem higgadt vérrel így felelt nekik:

— A mit itt kegyelmetek előadtak, annak nagy része természetes közetkezménye a háborunak. — Kegyelmetek velünk együtt határozták, addig meg nem szününk hadakozni, míg a nyakas bécsi udvartól kivittuk szabadságunkat. Esküvel fogadtuk ezt. Az esküt becsületes nemzet meg nem szegi. Egyébiránt meg nem foghatom, mi joggal panaszkodhatik éppen Turóczi vármegye ezen bajok miatt. Hisz más vármegyék sokkal inkább megvannak terhelve. Hisz Turóczi megye a háboru kezdete óta nem látott egyebet, mint a futó Schlick tábornokot és mivel félreesik a hadak utjából, szereinkből sem forgolódott ott nevezetesebb hadtest. Azonban a kegyelmetek panaszából az tűnik ki, miszerint kegyelmetek azt hiszik, hogy a panaszlott bajok egyeseknek válnak hasznára. Ez pedig egyenesen személyemet illeti; mert, bizonyára nagyon érdemtelen lettem volna azon bizalomra, a melylyel a rendek megtiszteltek, midőn fejkül választottak: ha elnéztem volna az efféle rendtelenségeket, föltéve, hogy a vármegye fölterjesztménye által értesítve lettem volna felőlük. De kérdem, mikor intéztettek panaszok e tárgyban, s névszerint kik ellen? Ha nekem nem panaszkodtak, miért panaszkodtak a vármegyének? Ezen eljárásból nyilván kitűnik, hogy Turóczi vármegye azért nem akart hozzám folyamodni, mivel engem

is részesnek vagy részre hajlónak tart. De, kérdem tőlük, szedtek-e be valaha vármegyéjükből az én rendeletemre, a rendes és minden vármegye által elfogadott és kiszabott közadónál többet? . . .

Az alispán és főjegyző, akik a fejedelem mellett állottak, ezen szavakra igen megzavarodtak és csak hebegtek. Erre fejedelem még keményebb hangon tolytatta beszédét. Főlemelt hangon mondá:

— Hát nem tudják kegyelmetek, hogy az ily merénylet igen veszedelmes és ellenkezik szövetségünkkel; hogy ezáltal Turóczi megye eléggé kimutatta, miszerint kételkedik személyemben; mert a nélkül, hogy elem a szövetség Fejedelme elé terjesztette volna panaszait: oly utakat keresett, a melyek tökéletesen ellenkeznek a közegyetértéssel; s hogy oly sérelmek orvoslását kereste, a melyeket elő sem tud adni: mivel azok, a miket ők főlemlegettek, nem tekinthetők sérelmekül, figyelembe vévén, hogy mindnyájunkkal közösek, és hogy köteleztük magunkat a háboru folytatására, míg csak szabadságunkat törvényeink értelmében helyre nem állítják. Azért tehát igazságot s elégtételt kívánok az összegyülekezett rendektől, e méltatlan és becsületsértő eljárásért, melyet Turóczi vármegye és tisztői ellenem elkövettek.

Szavait végezvén a fejedelem abban a jóhitben volt, hogy a gyűlés törvényes vizsgálatot rendel az ügyben. Annál inkább meglepte, hogy az egész gyűlés hallgatott.

(Folyt köv.)

**Fiatal** fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

## Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város világitási vállalatának telepén a 155/7746—1903. bkgy. sz. határozat értelmében egy munkás lakóház építésére és egy másiknak átalakítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A teljesítendő összes munkák költségének előirányzata 8422 k. 99 f.

Zárt ajánlatok **aug. hó 6-ig d. u. 4 óráig** adhatók be a világitási vállalat igazgatóságánál, ahol egyszersmind az előirányzati összeg 5% a teendő lebiztosítékul készpénzben vagy helybeli intézet betéti könyvében, az ajánlatok felbontása d. u. 5 órakor történik. Ajánlatok csak az összes munkákra fogadtatnak el. Pályázó köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést, vállalati feltételeket és helyi viszonyokat ismeri és azoknak kötelező voltát elvállalja. A munka augusztus hó folyamán megkezdendő és oly erővel folytatandó, hogy október hó végig az épületek lakható állapotban legyenek átvehetők.

Terv, költségvetés az igazgatónál a hivatalos idő alatt megtekinthető, hol a szükséges felvilágosítások is megadatnak.

A vállalat fentartja magának a jogot bármily irányu szabad elhatározásra.

**Debreczen sz. kir. város világitási vállalata.**

**TENKE, Biharmegye.**

Legolcsóbb és leghatásosabb **vasas fürdők egyike**, a női betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld **a fürdőigazgatóság.**

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készít **Földvári L.** debreczeni első elektro mechanikus, Kossuth u. 1. sz. az udvarban. Javításoknál **félévi**, új berendezéseknél **másfélévi díjtalan** rendbentartás illetve jótállás biztosított. Vidékresoron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára.



A vadászati idény alkalmából **fegyver, töltény s mindennemű vadászati cikkek** nagy választékát ajánljuk a t. vadász urak szives figyelmébe

**Szent-Királyi Tivadar utódai**  
**Borsos és Latzkó**  
Debreczen, városház épület.

**„BIOSKOP“**

óriási KINEMATOGRAF.

Debreczen, Szénavasártér.

Műsor:

július 29. 30-án.

1. A tréfás amerikai.
2. Jonvillei uszoda.
3. London a koronázási hetekben.
4. Egy fényképésznél.
5. Moder-Rivai ütközet.
6. Birokverseny két nő közt.
7. A kínai császár temetése Pekingben.
8. A New-York szálló égése. 200 méter hosszú.
9. A fekete sziklák tündére.
10. A disznó csorda.
11. Részeg ember.
12. A szemtelen légy.

A nagy hőség miatt az előadások este 7 ó. kezdődnek. Minden 2-ik nap új műsor.

A n. é. közönség pártfogását kéri  
**NARTEN GYÖRGY.**

**Hirdetmény.**

A Kövesdy János-féle alapítványból 25 fiu és 25 leány együtt 50 gyermek fog téli ruhával és csizmával ellátni.

Felhívtnak mindazok, kik ezen ruhákhoz szükséges szöveteket, valamint a csizmákat szállítani óhajtják, hogy szövet mintáikat az árak megjelölésével együtt és egy pár minta csizmát az ára megjelölésével együtt a közgyámi hivatalhoz a **f. évi aug. hó 3-ikának d. u. 5 órájáig** adják be.

Bővebb értesítést ugyancsak a közgyámi hivatal ad Városház I. em. 28 sz. a.

**A Debreczeni Első Takarékpénztár**  
olcsó törlesztéses kölcsönöket  
ajánl

**árfolyam levonás nélkül,**  
**készpénzben,**

melyek fennálló egyéb tartozások bélyeg és illetékmentes kicserélésére is kiválóan alkalmasak.

Felvilágosítást díjmentesen ad a Takarékpénztár jelzálogosztálya.

**Közvetítők szükségtelenek.**

1277—1903.

**Arverési hirdetményi kivonat.**

A p.-ladányi kir. bíróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Benedek János végrehajthatónak Zsámboki István végrehajtást szenvedő elleni 45 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tvszék (a p.-ladányi kir. bíróság) területén levő Püspökladány községben fekvő a p.-ladányi 48 és 1936 számú tjkvekben felvett ingatlanokra 814 illetve 184 K. kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1903 aug. 7 én d. e. 1/2 11 órakor** a bíróság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog. Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 81 k. 40 f. illetve 18 k. 40 fillért készpénzben vagy az 1881 LX. tez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt ig. minist. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. tez. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. Járásbíróság mint tkvi hatóság. Püspökladányban 1903. évi április hó 24.

**Dr. Tikos** kir. aljárásbíró.

**Ritka alkalom !!**

**Leszállított árak !**

**Finom francia batiszt**

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

**Francia delinek**

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

**Jó mosó zefirek**

15 és 19 kr.

**Bosznay J. és Társa**

divatruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

**„VISK-VÁRHEGY“**

**Máramaros vármegyében.**

Magyarország legolcsóbb, legideálisabb vasas, gyógy és fürdő helye.

Szobaárak : 25 krtól 2 frtig.

**Mándoky Mihály** magyar és viski **Katz Péter** izraelita konyháival.

Tájékozást küld a „Fürdő Igazgatóság“ Visk-Várhegy, u. p. Bustyaháza.

**BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,**

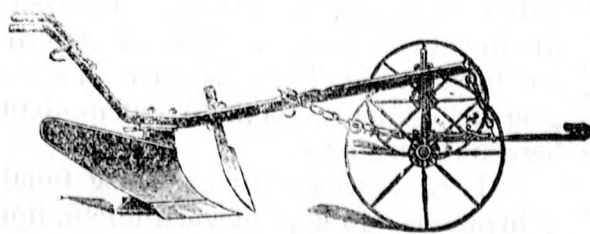
kir. szab. ekegyára

kir. szab. vetőgépyára.

Bizományi gépraktára :

**Debreczen,**

Piacz-utca 26. szám,



Ajánlja : Hollingsworth **szénagyűjtőt,**

**a nagytőzsde udvarán.**

elpusztíthatlan pánczél kormányu, tégely aczélféjű **EKÉIT,** hirneves

**UNICUM-DRILL sorvető gépeit,** valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

**Kedvező fizetési feltételek !**

**Előzékeny kiszolgálás !** Képviselő : **RAHMER SÁNDOR.**

